

Банківська система України в умовах глобалізації

Важливою ознакою останніх років є поглиблення процесів політичної, економічної та культурної інтеграції між країнами світу, та як результат – посилення взаємозалежності й взаємовпливу їх економік, політичного та культурного життя. Україна, як і інші країни світу, зазнає впливу сучасних тенденцій глобалізації та змушена враховувати глобальні чинники в процесі розробки власної економічної стратегії, зокрема стратегії розвитку вітчизняної банківської системи. Слід зауважити, що проблема визначення основних напрямків удосконалення банківської системи України в умовах її інтеграції в світову фінансову систему досліджується багатьма вітчизняними вченими, які аналізують окремі аспекти розвитку банківського сектору України в умовах глобалізації.

Важливою рисою сучасного банківського бізнесу є активна діяльність транснаціональних банків, які були створені і набули широкого поширення з другої половини ХХ ст. Транснаціональні банки – це великі кредитно-фінансові комплекси універсального типу, що були сформовані на основі міжнародної концентрації та централізації капіталу на базі великих комерційних банків розвинених країн світу шляхом інтеграції банківського та промислового капіталів. Відмінними рисами транснаціональних банків є значна питома вага міжнародних операцій в загальному обсязі операцій банку (понад 50 %), стабільна та висока питома вага доходів від операцій за кордоном у сукупному доході банку, універсальність послуг, наявність широкої мережі закордонних філій, відділень, представництв банку.

З метою посилення ролі на світовому фінансовому ринку, транснаціональні банки постійно розширюють свою присутність в національних банківських системах. В Україні з 2005 р. також прослідковується тенденція проникнення транснаціональних банків на вітчизняний ринок банківських послуг.

Як свідчать дослідження, входження великих надійних іноземних банків до банківського сектору України має як позитивний, так і негативний вплив на вітчизняний ринок банківських послуг. Серед позитивних факторів можна виділити:

- формування конкурентного банківського середовища,
- підвищення ефективності банківської системи,
- залучення додаткових фінансових ресурсів,
- впровадження новітніх технологій обслуговування клієнтів,
- підвищення сукупного капіталу банківської системи,

- впровадження банками сучасних систем управління ризиками,
- запровадження високих стандартів якості надання банківських послуг,
- досягнення високого рівня диверсифікації фінансових послуг,
- підвищення прозорості діяльності банків для інвесторів, споживачів, партнерів.

Натомість приплив іноземного капіталу може призвести до процесів концентрації та централізації банківського капіталу – скорочення кількості банків та створення потужних фінансових об'єднань, здатних контролювати значну частку активів вітчизняної банківської системи.

Порівнюючи банки України з транснаціональними банками за таким важливим індикатором ефективності діяльності банку як обсяг активів, відзначу, що сукупний обсяг активів банківської системи України на 01.01.2017 склав 125621 млн. дол. США, в той час як величина активів банку Royal Bank of Scotland на 01.04.2017 р. становила 3 483 млрд. дол. США. Іншими словами сукупні активи всіх банків України становили близько 3 % активів британського банку. Це свідчить про незначну вагу банківської системи України на світовому фінансовому ринку, пасивну на позицію українських банків щодо участі у процесах глобалізації банківської діяльності та вимагає впровадження спеціальних заходів з реформування вітчизняного банківського сектору.

Враховуючи спрямованість банківської системи України у світовий банківський простір в умовах глобалізації банківської діяльності, основними напрямками розвитку та зміцнення конкурентоспроможності вітчизняного банківського сектору, на моє переконання, мають стати:

- укрупнення вітчизняних банківських установ шляхом злиттів та поглинань, підвищення рівня їх капіталізації та збільшення сукупних активів окремих банків і банківської системи в цілому ;
- сприяння розвитку фінансово-промислових груп та реального сектору економіки за участю національних банків;
- участь банків в міжнародних банківських консорціумах, створення альянсів з транснаціональними банками;
- переорієнтація діяльності банків на міжнародний бізнес, вихід банків на міжнародні фінансові ринки, відкриття філій банків за кордоном;
- збереження державних банків на ринку банківських послуг, завданням яких має стати фінансування пріоритетних державних проектів, збільшення їх капіталізації;
- посилення контролю за діяльністю банків, що сприятиме оптимізації ризиків банківської діяльності та запобіганню виникнення системних фінансових криз.

В умовах інтеграції банківської системи України в світову систему, що характеризується припливом іноземного капіталу в вітчизняний

банківський сектор та посиленням ролі транснаціональних банківських структур в Україні, важливими питаннями, що потребують вирішення є розробка стратегії подальшого розвитку національної банківської системи та впровадження ряду невідкладних заходів щодо зміцнення її конкурентоспроможності.

Зазначені напрямки підвищення конкурентоспроможності вітчизняного банківського сектору сприятимуть посиленню стійкості вітчизняної банківської системи та отриманню максимального ефекту від діяльності транснаціональних банків в Україні.

Список використаних джерел:

1. Гринин Л. Е. Глобализация и национальный суверенитет//Л.Е. Гринин// Ис- тория и современность. № 1-2005. С. 6-31.
2. Башинська Г.І. Особливості розвитку глобалізації світової економіки// Національна бібліотека України В. Вернадського - www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2009_6/7.pdf
3. Луцишин З.О. Асиметрія та парадокс фінансової глобалізації// Національна бібліотека України В. Вернадського- http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mep/2009_8_9/083612/4_Lycushun.pdf
4. Примостка Л.О. Банківська система України: основні тенденції розвитку//Л.О. Примостка/Фінанси, облік і аудит: Зб. наук. пр./ Відп. ред. А.М. Мороз. 2009. Вип. 13.- С.104-115
5. Сундук А.М. Вплив світової фінансово-економічної кризи на розвиток продуктивних сил України: регіональний аспект/ А.М. Сундук. Сайт у мережі Інтернет - http://www.niss.gov.ua/book/StrPryor/11_2009/30.pdf
6. Сайт Національного банку України у мережі Інтернет <http://www.bank.gov.ua>